

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben házasokhoz:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczna-utca 8.

A szerkesztőség hírdetéseket visszafelé
vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes cím: 8. sz. sz. sz.

Az ünnepek redukciója.

Széchenyi püspök körlevele.

Ugy hitéleti, mint szociális és gazdasági szempontból rendkívül fontos az az intézkedés, melyet X. Pius pápa az ünnepek redukciója, kevesbbitése tekintetéből a múlt év nyarán hozott.

Meglepte a világot, mint Szentséges Atyánknak sok más intézkedése. Meglepte, mert különösnek tartotta azt, hogy éppen a Szentatya tegyen lépést ilyen irányban. Meglepte, mert a világnak nem volt tudomása ennek a rendeletnek az előzményeiről, arról a sok kérvényről, mely ez iránt az iparúzó államokból a római szentszékhez érkezett.

X. Pius pápa sok körlevelével megmutatta már, hogy van érzéke a modern élet követelményei iránt. Életének javarészt a gyakorlati lelképásztorkodásban töltötte; volt alkalma tapasztalni, hogy a kegyérkereset mai nehéz napjaiban sok jóindulatú hívő mily súlyos probléma elé van állítva, mikor a legjobb akarattal sem tud eleget tenni vallási kötelesegeinek.

Igaz, hogy ezen a nehézségen lehetett volna segíteni felmentések adásával is. De sok esetben mégis meg maradt volna a lelkekben a skrupulus és ez a félrend-zabály lassankint mégis csak az ünnepek redukálására vezetett volna. Azért a Szentatya radikális eszközöz folyamodott s kimondotta egyes ünnepek eltörlését.

Ez az eljárás nem új az egyházban. Másfél századdal ezelőtt Mária Terézia kérelmére ugyanígy intézkedett XIII. Kelemen pápa, ki sok ünnepet megszüntetett, melyeket azóta csak egyházilag, vagyis csak a templomokban ülnék meg.

A magyar püspöki kar fontolóra vette a dolgot s ismerte népünknek különös ragaszkodását az ünnepekhez, mely tudva azt, hogy Magyarország nem ipari, hanem földművelő állam, hol annak a 7—8 munkaszüneti napnak nincs oly rendkívül nagy jelentősége a gazdasági jólétre és haladásra mint az iparúzó államokban, felterjesztéssel fordult az apostoli szentszékhez. A pápa azonban egységet óhajt az egész egyházban s fentartotta előbbi rendeletét.

Most már a püspökökön a sor végrehajtani a pápa rendeletét.

A váradi egyházmegye főpásztora tegnap megjelent körlevelében rendelkezik ez iránt. Még pedig igen bölcsen és tapintatoson úgy rendelkezik, hogy ezután is alkalma legyen a hívő népnek kedvelt ünnepeinek templomi megtartására. Azért a templomokban az eltörölt ünnepeken is meg lesznek tartva a szokott isteni tiszteletek ezután is.

Gróf Széchenyi Miklós körlevelének ide vonatkozó része a következő:

Ezekből a tisztelettel leadott szentszéki határozatokból világosan láthatja a t. papság, hogy mikor Szentséges Atyánk az 1911. évi július 2-án kelt bölcs elhatározásával az ünnepek számát az eddigi szokástól eltérően leszállította, az egyház közérdekéből és az egyház egyik ismertető jelének az egységnek e téren való még láthatóbb kidomborítása kedvéért rendelkezett. Ennek következtében azok az ünnepek, a melyeket az 1911. július 2-án kelt motu proprio I. pontja meg nem nevez, u. m.: a karácsonyi, husvéti és pünkösti ünnep második napja, Solemnis commemoratio Ss. Corporis Christi (a pünköst után való I. vasárnapot követő csütörtök, amikor az Urnapját ünnepeltük); továbbá Gyertyaszentelő B. A. (február 2), Gyümölcsoltó B. A. (március 25.) és Kisasszonynapja (szept. 8.); ugyancsak az egyes országok, nemzetek, egyházmegyék, községek védőszentjének napja, melyet akár fogadalomból, akár egyházhatósági jóváhagyással hozott határozat folytán nyilvános ünnepként tartottak, a parancsolt ünnepek sorából visszavonhatatlanul törölvék s eltörölt ünnepnapoknak tekintendők, amelyeket a hívek buzgóssága tetszés szerint megülhet ugyan, de ezeken a napokon nem kötelesek szentmisét hallgatni és a szolgai munkától tartózkodni.

Az Apostoli szentszék e rendeletéből és ennek hiteles magyarázatából látható továbbá, hogy az összes (akár városi, akár falusi) lelkipásztorok az így eltörölt köz- és fogadalmi ünnepeken (jóllehet a híveket a misehallgatás kötelezettsége nem terheli) a pro populo előírt szentmisét énekelve és az isteni tiszteletnek egyéb kiegészítő részeit a jövőben is minden változtatás nélkül akként tartoznak végezni amint azt a régi törvény avagy a hivatalos látogatás előírja. E rendelkezés az apostoli Szentszék szándékának megfelelően kötelezi az összes önálló és fiókhitközségeket, az összes egyházi társulatokat, intézeteket és szerzetrendeket.

Az istenitiszteletnek eddigi rendjén tehát senkinek önhatalommal változtatni nem szabad,

különösen minden változtatás nélkül tartandó meg az Urnapi körmenet a pünköst utáni I. vasárnapot követő csütörtökön, amihez az Apostoli szentszék hozzájárult. E rendben való változások engedélyezését egyes esetekben és fontos okok mellett egyenesen magamnak tartom fenn.

Ami e rendelet életbeléptetését illeti, a károni szent engedelmesség sulya alatt meghagyom és parancsolom, hogy a tő lelkész urak a folyó évi október 27. napján (Pünköst után való XXII. vasárnapon) szeretett egyházmegyém minden templomában megfontolt, a Szent Atya szándékának megfelelő s a hívek felfogásához mért tanításban világosítsák fel a híveket arról, hogy a Szent Atya nem az istenitisztelet látogatásától akarja az ő nyáját elvonni, mely abban az eltörölt ünnepeken is részt vehet, hanem könnyíteni óhajtott azoknak a lelkiismereti terhén, akik a megélhetés nehéz gondjaival küzdve, ezeken a napokon szentmisét nem hallgatnak és szolgai munkák végzésére utalvák; hogy tehát a hívek ha az eltörölt ünnepeket a jövőben is meg akarják tartani: ezt dicsérendő buzgósságból továbbra is megtehetik; az egyház megadja nekik hozzá — mint eddig — az alkalmat; tehát nem tiltja, nem helyteleníti az eltörölt ünnepek megülését, csak nem teszi kötelezővé s amennyiben a hívek ezeket megünneplik: dicséretes dolgot művelnek; de viszont azok, akik az eltörölt ünnepeket nem szentelik meg: ezt bűn nélkül tehetik.

Megmagyarázzák híveiknek a t. lelkész urak, hogy a Szent Atyát a legjobb szándék vezette, mikor az ünnepek számát az iparművelő országok sok sürgetésére apasztotta s e rendeletét a világegyház egysége szempontjából minden országra kiterjesztette. Megérthetővé teszik híveiknek, hogy a római pápa a mi egyházi törvényhozónk, aki jól tudja, hogy a reábizott lelkeket őtőle fogja az Ur számon kérni, aki tehát éppen ezen felelőssége tudatában minden intézkedésével mindnyájunk lelki üdvét akarja előmozdítani, elhárítván minden akadályt, mely az örök boldogság elérését nehezíti.

E felfogás mellett, amint én fiúi hódolattal fogadom s meghirdetem ezennel a tő papjaimnak az ünnepek számának leszállítására vonatkozó Szentszéki rendeletét: reményilem és elvárom, hogy szeretett papságom és kedvelt híveim velem fognak érezni s hű katolikus szívvel fogadják a Szentszék bölcs és lelki javuokra szánt intézkedését.

Ez a rendelet az 1913. év első napján lép életbe.

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem a nagybecsült rendelőimet, hogy asztalos műhelyemet

← Rimanóczy-utca 12. szám alá →

helyeztem át. Megköszönve az eddigi szives pártfogásokat, kérem azt a jövőben is fentartani. Szolid és jó munkáért jótállok. Mély tisztelettel maradok

Pál Sándor,

asztalos-mester.

Biharmegye virillisel.

Kik fizetnek legtöbb adót a megyében?

Biharmegye igazoló választmánya tegnap délelőtti tartott ülésében foglalkozott a vármegye legtöbb adófizetőinek összeállításával. A háromszáz virilis közül a legtöbb adót most is a megyés püspök, gróf *Széchenyi Miklós* tizeti, aki évenként 150934.06 koronával járul hozzá a közterhek viseléséhez. A háromszáz legtöbb adót fizető közül a legkevesebbet *Nussbaum József* tizeti, aki évi 668.47 koronát fizet. Az összeállított névsor most közszemlére van kitéve a vármegyeházán s a felszólamlási határidő letelte után a központi választmány fogja véglegesen megállapítani az érvényes névsort.

A vármegye viriliseinek névsora a következő:

Gróf *Almássy Dénes* 29.807.90, gr. *Almássy Imre* 4807.71.

Baranyi Zsigmond 847.77, *Balkó József* 720.16, *Balogh Elek* orvos 745.25, *Balogh Mihály* 3794.87, *Balogh Lajos* 1564.04, *Balogh Elemér* 1022.71, *Balogh Tihamér* 1022.71, *Bock Károly Lajos* 894.90, *Balásházy Iván* 1582.20, *Balázs Odón* 1027.51, *Bilázs Ernő* 2825.90, *Bay Sándor* 2098.54, *Bartos Gábor* 3007, *Bartha Imre* 1543.73, *Belopotoczky Kálmán* 21143.90, *Beck Henrik* 1933.19, *Bundala Mihály* 13775.59, *Bleyer Lajos* 4487.72, *Berger Gyula* 1025.34, *Berger Armin* 2382.60, *Berger Mór* 1590.08, *Berger Jakab* 6000.25, *Benedek Zoltán* 1467.49, *Beliczay Tibor* 3130.36, *Bernáth Zsigmond* 1923.67, *Bernáth István* 1262.83, gr. *Bethlen Aladár* 6780.23, *Bessenyei Zoltán* 1098.40, *Bieicziffert András* 4432.80, *Bleyer Ferenc* 1749.74, *Bleyer Miksa* 948.34, *Bleyer Manó* 1160.30, *Boicz Konstantin* 834.64, *Boczán Vilmos* 2612, *Böllöny József* 4629.54, *Bjelik Imre* 13775.59, *Bunyitay Vincze* 13775.59, *Bujdosó Sándor* 790.47, *Bujanovits Béla* 1987.11, *Dr. Buder Ferencz* 1806.38, *Dr. Budory József* 1230.94, *Büglér Zsigmond* 1164.85, *Büglér Gyula* 1164.85

Csanák János 1207.40, *Csapó Zoltán* 2329.02, *id. Csete Mihály* 1758.60, *Csete József* 1173.41, *Czettel Dániel* 765.23, *Csiha Sándor* 856.61, *Csillag Béni* 782.43, *Csikós János* 776.90,

Dancsházy Ferenc 784.64, *Dely Imre* 1498.29, *Derzsy László* 1408.76, *Dósi Bernát* 1424.48, *Dienes Lajos* 1217.60, *Dráveczky Pál* 1023.51, *Dráveczky Gyula* 1023.52.

Des Echerolles K. Gilbert 4757.93, *Des Echerolles K. Sándor* 4328.49, *Ellmann Lajos* 847.02, *ifj. Elek Gusztáv* 2810.21, *id. Elek Gusztáv* 5018.19, *Ehrentfeld Mór* 707.65, *Jánosi Engel Gyula* 5400.—, *Ernst Péter* 962.91, *Erdélyi László* 1650.48.

Farkas Mór 794.69, *Farkas Gábor* 782.93, *Feldman József* 774.83, *Feldman Károly* 1476.16, *Fetser Antal* 13775.59, *Fényes Akos* 1221.76, *Fisch Ignác* 2634.93, *Fridmann Benő* 1965.73, *Fraknói Vilmos* 13775.59, *Fráter Vince* 1722.36, *Fráter Gáspár* 1037.10, *Fráter Barnabás* 903.97, *dr Fráter Imre* 2232.96, *Fráter Béla* 712.34, *Füöp Lajos* 785.31.

Gabrielly Lajos 13775.59, *Gyalokay Sándor* 1246.58, *Gerlach Mihály* 1119.75, *Geiger Simon* 1352.40, *Gyéánt Mihály* 1818.25, *Geringer Károly* 796.36, *Geiringer Jenő* 673, *Gorove János* 11166.12, *ifj. Goron János* 730.19, *Gottfried Fülöp* 757.32, *Györy Géza* 1448.58,

Gróh Ferenc 20716.51, *Grósz Albert* 1176.20, *Grócz Béla* 13775.59, *Grósz Zsigmond* 10814.17, *Grósz Armin* 822, *Grósz Andor* 3181.30, *Grüner Simon* 1828.40, *Grimm A. József* 1058, *Grüner József* 1075.19.

Habókay József 723.17, *Herczeg János* 812.09.

Dr. Jakab Ernő 814.78, *Jakabfi Lipót* 1041.14, *Jelencsik István* 1115.24, *Jóna István* 1196.88, *R. Jubász János* 1687.86, *Juricskay Dezső* 3120.64, *Juricskay Zoltán* 2756.76, *Juricskay Vid* 2198.10, *Istvánffy István* 1268.14,

Károlyi Imre gróf 3783.51, *Karsch Lollion* 13775.59, *Karácsonyi János* 13775.59, *Karácson Zsigmond* 1180.75, *Karácson János* 771.34, *Karceis Vazul* 1102.18, *Kálmándy Mihály* 970.10, *Kepes Miklós* 1071.11, *Keppich Odón* 2758.64, *Kenyeres János* 1906.13, *Kiss Miklós* 964.32, *B. Kiss Mihály* 677.11, *Kinter Mihály* 975.84, *gróf Korniss Károly* 1993.14, *Kohn Lipót* 833, *Kohn László* 2395.74, *Korda Andor* 3164.68, *Kollányi Ferenc* 13775.59, *Kollener Árpád* 1007.42, *Komzsik Aajos* 3294.78, *Kohn Benő* 1216.47, *Kolling György* 869.98, *dr. Kozma Gábor* 698.93, *Kosztin György* 814.30, *Kocsár Lajos* 689.14, *Komoróczy Ferenc* 722.52, *Kövesdy Imre* 2693.34, *Kövér Márton* 2695.—, *Kőrössi Sándor* 1014.88, *Klor Antal* 1666.40, *Klein Károly* 1105.94, *Klobusiczky Géza* 1265.10, *Klobusiczky Tibor* 724.17, *Klobusiczky Béla* 1822.31, *Kny Antal* 13775.59, *Krausz Béla* 1319.28.

Dr. Lányi József 13775.59, *Lakatos Antal* 2443.71, *Lakatos Albert* 1352.62, *Lédig Dezső* 1233.18, *Léderer Manó* 1658.40, *Léderer Márton* 2251.43, *Léderer József* 1073.10, *Leszkay János* 1152.92, *Leszkay Gyula* 777.40, *Lévy József* 814.76, *Leitgeb Imre* 1223.93, *bíró Liphay Frigyes* 9812.92, *Lichtscheia Dezső* 4155.03, *Lichtscheia Mózes* 3905.53, *Lichtscheia Jenő* 3643.19, *Lichtscheia Márton* 2811.68, *Lichtscheia Sámuel* 4155.03, *Lovass Sándor* 1795.59, *Lovassy Ferenc* 9802.35, *Lóvy Mór* 769.70

Dr. Magyar Sándor 1719.88, *Mähler György* 3003.12, *Markovits Antal* 4366.09, *Mártonffy Gyula* 2640.78, *Mann Mózes* 709.13, *Mann Adolf* 814.63, *Márton István* 1389.58, *Márton Imre* 1558.82, *Mezei Lajos* 1263.19, *Mezei Ignác* 772.30, *Miskolczy Jenő* 815.77, *dr. Miskolczy Ferenc* 1888.—, *dr. Miskolczy Pál* 1897.22, *Miskolczy Hugó* 953.30, *Moldoványi Ferenc* 733.18.

Nadányi Miklós 1568.34, *Nadányi Jenő* 1899.46, *Nadányi Károly* 1716.12, *Nadányi Pál* 1439.70, *Nadányi Gyula* 1104.82, *Nadányi László* 856.80, *T. Nagy Gyula* 1605, *Nagy F. Lajos* 1252.68, *Nagy Gábor* 998.08, *Nagy Akos* 909.38, *Nyári Ignác* 974.40, *Neufeld Lipót* 796.70, *Nussbaum Sámuel* 1471.15, *Nussbaum József* 668.47.

Olah Ferenc 799.72, *Olasz József* 752.90, *Otuty Gyula* 1965.72.

Papszász Lajos 1448.78, *dr. Papszász József* 1963.88, *Pataky Sándor* 1625.96, *Gy. Pálfi Balázs* 942.07, *Pápay Ferenc* 682.30, *Pelle György* 710.54, *Pekánovits Imre* 6591.95, *Pollák Mór* 1423.04, *Pollák János* 883.87, *Polyák Károly* 834.58, *gróf Pongrácz István* 3159.47, *dr. Poyánár Miklós* 930.80, *Platthy Miklós* 2071.88.

Racsek János 958.28, *dr. Radu Demeter* 14495.76, *Réder Lajos* 701.32, *Ráthy Kálmán* 1193.66, *Rezmann Márton* 1274.50, *Reviczky Tibor* 832.81, *Riesz Miklós* 937.37, *Rózsavölgyi László* 805.12, *Rosenfeld Ignác* 933.74, *Rozvány József* 1638.99, *Róth Gyula* 1457.35.

Dr. Sámson Márton 1109.30, *Sárkány József* 1345.44, *Selzer Armin* 976.26, *Dr. Stern Károly* 4189.87, *Stern Izidor* 1261.67, *Stern*

Vilmos 976.26, *Stern Dezső* 6255.23, *Sternberg László* 976.26, *Sternthal Arthur* 7792.50, *Sternthal Salamon* 686.24, *Gróf Stubenberg József* 15236.03, *Sirasser Alfréd* 979.26, *Schreiber Izidor* 1224.11, *Spett Gyula* 13775.59, *Suhajd Béla* 1088.65, *Dr. Schwarcz István* 5375.63, *Schwarcz Ignác* 7057.17, *Schwarcz Gyula* 8034.27, *Schwarcz Lajos* 12087.96, *Schwarcz Sámuel* 762.80, *Schwarcz Jakab* 1109.20, *Schwarcz Sándor* 1392.36, *Schwarcz Arthur* 1633.72, *Schwarcz Miksa* 1637.50, *Schwarcz Adolf* 1940.55, *Schwarcz József* 2635.64, *Schwarcz Gyula* 2893.33, *Schwarcz Ferencz mogyorósi* 4187.10, *Schwarcz Márton* 4631.20, *Schwarcz Jakab* 18218.52, *Schwarcz Ferencz* 4911.96.

Szabadhegyi Géza 2955.30, *Szathmári Király Andor* 1047.50, *dr. Szabó József* 1520.87, *Szabó Gyula* 1762.12, *Száhlender Károly* 1593.30, *Szakadát György* 814.42, *gr. Széchenyi Miklós* 150,934.06, *Széchenyi Jenő* 13775.59, *Szentkirályi Zoltán* 729.98, *dr. Szilágyi Jenő* 3267.89, *Szilágyi Zsigmond* 785.20, *dr. Szirmai Vilmos* 1259, *Szilassy Ottó* 1468.08, *Szöke Sándor* 929.57, *ifj. Szokoly Tamás* 820.68, *dr. Szöllössi Ernő* 1143.80, *Szoták Károly* 713.29, *Szlávy József* 1879.18, *Szlávy Tibor* 6648.57, *Szunyogh Sándor* 1988.61, *Szunyogh Szabolcs* 8299.30, *Szunyogh László* 2140.04, *Szunyogh Zoltán* 2805.12.

Tamásfalvi Thury Ignác 1113.44, *Tardy Sándor* 721.72, *Telegdi József* 3770.71, *dr. Teleszky János* 1341.14, *gr. Tisza Kálmán* 4364.68, *id. Pikász Sándor* 884, *Tóth István* 10837.21, *dr. Tóth László* 4152.44, *Tóth Mihály* 7913.95, *Trennhauser József* 746.72, *Tunyoghy Lajos* 869.15.

Id. Varga Károly 708.45, *Varga Zoltán* 972.57, *G. Varga Lajos* 672.16, *Vajna József* 935.28, *Vajna Imre* 1245.98, *Vajna János* 1538.67, *Vécsey Pál* 1316.57, *Verzár Mihály* 978.50, *Werthimstein Alfréd* 3467.91, *Weinstein Márk* 1574.99, *Weisz Jakab* 1689.42.

Zakar István 803.54, *Zathureszky István* 3142.73, *gróf Zichy Rafael* 3056.28, *gróf Zichy Agost* 9395.09, *gróf Zichy Tivadar* 16762.93, *gróf Zichy Odón* 4881.15, *Zlinszky Béla* 715.63.

Viharos jegyzőgyűlés.

Botrányos tárgysorsjáték.

A jegyzők kolozsvári országos gyűlése nagy botrányok közepette kezdődött. A tárgysorsjáték ügyében hallatlan visszaélésekről rántották le a leplet s ennek kapcsán a jegyzők viharos jelenetek közben adtak kifejezést felháborodásuknak.

Az ülésről a következőket jelentik:

Tegnap délelőtti tíz órakor kezdődött meg Kolozsváron az országos jegyzőgyűlés a városháza üléstermében. Eddőleg küldöttségileg megkoszorúzták a jegyzők Mátyás király szobrát.

A kormány képviselőiben Betegh Miklós Tordaaranyos megye főispánja jelent meg, akit küldöttség vezette a terembe. Az elnök üdvözlőbeszédet intézett hozzá, melyben a jegyzők viharos helyeslése mellett hangsúlyozta, hogy a jegyzői kar elégedetlen és helyzetének sürgős rendezését kéri.

Betegh Miklós főispán megköszöni az üdvözlést és ama reményének ad kifejezést, hogy Lukács László miniszterelnök, a munkának ez a proto ipusai a jegyzői kar kívánságát teljesíteni fogja.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsobb bevásárlási forrás. **Telefon 769. sz.**

— Nem hiszszük! Nem reméljük! Az eredményt akarjuk látni! — kiáltották többen a főispán felé.

Bartosek István pozsonymegyei jegyző indítványozta, hogy a program első pontján a tárgysorsjáték rendezése ügyében megindított belügyminiszteri vizsgálat eredményéről tegyenek jelentést. Nagy zugás közben a többség elfogadta az indítványt.

Brüller János számvizsgáló ismertette a miniszter leiratát. Ez a leirat több szabálytalanságot állapít meg és többek között azt mondja, hogy ha a jegyzőtestület saját kezelésében intézte volna a sorsjátékot, 10000 koronával több lett volna a bevétele.

Az ügynökök kiküldésével szintén 13000 koronát veszített az egyesület. Megállapítja a leirat, hogy az engedély ellenére a tárgysorsjáték tárgyai nem voltak magyar gyártmányok, de a miniszter a maga részéről a további eljárást szükségtelenné tartja, mert az egyesület belügye és erről az egyesület maga dönt.

Ormosy Károly a vezetőségnek bizalmat indítványoz. Heves vita indult meg, melyben többen részt vettek.

Az elnökség eljárását igen szigorúan bírálja Szegedi Albert. Beszédét viharos jelenetekkel zavarják.

Fászerényi Miklós beterjeszti a választmány indítványát, melynek lényege az, hogy intéz enek új feliratot a kormányhoz.

Előött újra megindult a vita, melyben heves beszédet mondott Bodnár Zoltán. Majd Dózsa Emil alispán hozzászólása után a közgyűlés szótöbbséggel elfogadta a választmány indítványát.

Gyűlés után 60 terítékes bankett volt.

Mind elviszik a legények elejét...

A sorozások első napja Nagyváradon.

Tegnap reggel vette kezdetét Nagyváradon az idei sorozás a Tüzoltóaktanyában, ahol a sorozás folyik, már kora reggel. Minden zug tele van néppel, bámuló sokadalommal. A reggeli napfény csendőrök szuronyát csillogtatja s az úrs felszereken szorongnak az átválányhaj bokrétság legények.

Három község szerepelt ma a listán —: Biharpüspöki, Bihar és Hegyközszáldobágy. A sorozóbizottság elnökei voltak: a hadsereg részéről Meichner őrnagy, a honvédség részéről Schuh százados. Sorozó biztosok: Szűcs főhadnagy és Igaz hadnagy. Polgári elnök Markovits Károly földbirtokos. A sorozást reggel nyolc órakor kezdték s déli tizenkettőkor fejezték be. A tüzőrségi laktanya körül egész délelőtt óriási néptömeg tolongott.

A tágas udvaron öreg gazdák járkálnak nehéz gonddal az arcukon s a feketekendős magyar anyák izgatottan tekintgetnek a sorozási terem ajtaja felé.

— Vajjon kap-e cédulát a lelkem? ... Jaj csak ne tennének velünk szégyént azok a nagy urak odabent, hogy ne vegyék be a Pistát...

A nagy kapu mellett földre dobja magát egy cigányasszony és keservesen jajgat.

— Elvitték tőlünk a mindennapi kenyeret... Elviszik a drága nagy fiamat.

Tépi a tarka rongyát. Az utca röhöge sereglük körülötte. Bihari magyar asszonyok vigasztalják. Akkor csendesedik el, mikor feléjön a csendőr.

A scrozási terem ajtaja mellett van az öt-tőz két teherkocsi mögött. Az egyik legény kiugrik a terenből s ing nélkül kiabálva odatut az anyjához.

— Edes anyám bevettek!

A kapuban aliók között nagy ribillió tárad, mikor meglátják az ing nélküli magyar gyereket. A csendőr karon ragadja és visszadobja.

Alig hallik aztán egy hangos szó az udvaron. Meleg déli napsütésben sorakoznak a bevett legények. Kint az udvaron a »közösbeliék«, a teremben a honvédek esküsznek.

Az eskü nem parádés. Azonban mielőtt fölesküdnének, a főhadnagy bevezető beszédet tart. Mikor a lázadás halálos büntetéséről beszél, az arcokra kiül valami komor félelem. De aztán még mosolyogni is mernek.

— A lehvó lapot pedig meg kell őrizni, mert ez nem arra való, hogy szalonnát együnk róla. Most pedig talkézzel vegyék le a kalapot s a jobbkez két ujját emeljék föl szemmagasságra.

S a sok durva, rossz frizurába belekapaszkodik egy kis szellő. A főhadnagy olvassa az eskümentát s a legények szavankint mondják utána. A csapat szélén öreg bakák s csendőrök állnak, az arcuk savanyu és nyugodt. A kör közepén pedig 58 uxor pircsra gyűlt arccal mondja az eskü szavát:

Mi ünnepélyesen esküszünk a Mindenható Istenre, hogy O Felsége, Legfelsőbb fejedelmünk és urunk, Első Ferencz József, Isten kegyelméből Ausztria császára Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya és hazánk szentesített törvényei iránt, hűséggel és hódolattal viseltetünk.

Esküszünk, hogy O Felségének, O Felsége tábornokainak és minden egyéb előjáróinknak és följebbvalóinknak is engedelmességedünk, azokat tiszteletben tartjuk és védelmezzük, rendelkezéseiket és parancsaikat minden szolgálatban teljesítjük; minden ellenség ellen, bárki legyen is az, vízen és szárazon, éjjel és nappal, csatákban, rohamokban, ütközetekben és mindenemű vállalatokban, szóval — mindenütt, mindenkor és minden alkalommal — vitélül és férfiasan harcolunk; csapatainkat, zászlóinkat és lövegeinket semmi esetben el nem — hagyjuk; az ellenséggel soha a legkisebb egyetértésbe nem bocsátkozunk; magunkat mindig a haditörvények szerint és derék honvédekhez és harcsohokhoz illő módon viseljük és így becsülettel élünk és halunk!

Isten minket úgy segítjen! Amen!

A sorozás eredménye az első napon jónak mondható. Három erős magyar falu szálította az anyagot. 140-et hívtak be. Ezek közül csak 73-at soroztak be, még pedig 58-at a közös hadseregbe, s 15-t a honvédséghez.

Iskolai és tornacipők legkedvezőbben

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

A könnyelmű ifju.

Elköltötte a rábizott pénzt.

A Városháza rendőrségi épületrészén riadva láták szájról-szájra tegnap délelőtt a rémbirt, hogy

— Sikkasztás történt.

Ez a hír a Detrich-féle eset óta bir olyan szenzációsn lesújtó erővel. Mindentelét az rebesgették, hogy az ipari ügyosztálynál napidijaskért alkalmazott Kományi Dezső elszakasztott egy nagyobb összeget. Egyszerre ideges kapkodás, lőtás-futás lehetett észlelni a folyosón s bent a büntügyi kapitány szobájában bogarták az ügyet, melyet végre is esti 7 órára eredményel fejezték be.

Az eset részletei a következők:

Dajka Endre alkapitány az iparügyosztály vezetője jelentést tett tegnap reggel a büntügyi osztálynál, hogy ügyosztályához becszított Kományi Dezső rapididias irnoknak f. hó. 21-én átadott 100 korona apóipénzt azzal, hogy váltassa be papírpénzre. Dajka Endre többször kérte Kományitól a 100 krónát, de az mindig kitért azzal, hogy a pénzt elfelejtette beváltani.

Tegnap reggel Kományi midőn felment hivatalába azt híresztelte, hogy az elmúlt éjszaka valaki irasziala bezárt fiókját feltörte s ebből a jelzett összeget kilopta.

Fánossy főkapitányhelyettes személyesen ment azonnal az iparügyosztályhoz, s Kományi iraszialát megvizsgálva konstata, hogy a fióknál csak régi leszitési nyomok vannak.

Vallatára fogták Kományit, ki hosszas fakgatás után s keresztkérdések alatt beismerie, hogy a Dajka Endre által beváltás végett át adott 100 koronát elköltötte s a betörésről szóló mesét csak azért találta ki, hogy bűnért palástolja.

Kományi 2 hónap óta van még csak a rendőrségnél alkalmazva mint ideiglenes napidijas. Most hivatalából elbocsájtották s a büntügyi eljárás ellene folyamárba tetített.

A megtévedt ifju sirvafakadt tetteinek beismerése után. Oszintén megbánta, könnyelműségét s valószínű, hogy szűlei még a mai nap folyamán kifizetik a szóban lévő összeget. A 100 koronát haszontalan célokra fordította.

Közös minisztertanács. A jövő hó 16-án Bécsben közös minisztertanács lesz, melyen Lukács és Teleszky vesznek részt a magyar kormány részéről. A tanácskozáson a delegációt előkészíteni.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta Kovács Istvan jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses partfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsialomás.

UJDONSÁGOK.

Rulikovszky Kázmér emléke.

Hazafias kegyelettel áldozott Nagyvárad város polgársága a lengyel származású magyar vértanu *Rulikovszky* Kázmér emlékének a *Szent László* templomban tegnap délelőtt 9 órakor tartott gyászisteniszteleten. A templom hajójában volt felállítva a díszes ravatal délszaki növényekkel körülvéve, elől égő gyertyák közt a vértanu kivégzését ábrázoló képpel; a misét Dr. *Fucskics* Gyula tb. kanonok esperes plebános végezte *Boner* György és *Csányi* Kornél növendékpapok segédletével, *Szekely* Lajos kántor pedig szép hazafias egyházi énekeket adott elő végül a «Hymnuszt» melyre a közönség vele együtt énekelt. Ott voltak: az 1848—49-iki honvéd egyesület tagjai *Konvicska* Ferencz elnök vezetésével *Marossy* Károly, *Mutter* Ferenc, *Amigó* Gyula, *Petrus* József, *Domzsik* Ferenc, *Márkut* Sándor és *Szöke* Márton, továbbá Dr. *Bozóky* Alajos udvari tanácsos, ny. jogakadémiai igazgató, *Dobozy* György és *Mihályházy* Kálmán nyug. táblabírók, *Keller* József, *Altnöder* Vince, *Andriska* Károly, *Császár* József, *Déry* János, *Diósy* Ferenc, *Dévald* Mihály, *Farkas* János, *Hegedüs* József, *Karger* Sándor, *Katona* Mihály, *Király* Zsigmond, *Kiss* Dávid, *Kremerics* Sándor, *Mokry* János, *Mikó* József, *Kovács* János, *Nagy* János, *Papp* György, *Puskás* Károly, *Schmidt* Gyula, *Stettner* András, *Vajna* Béla és még számos polgár és igen sok honleány, kik közül *Mokry* Jánosné és egy ismeretlen honleány szép élővirágból font koszorút tettek a ravatalra, honnét a gyászistenisztelet végeztével *Mokry* János, *Katona* Mihály és *Borbély* Márton a temetőbe vitték s a vértanu sírjára helyezték.

* **Községülés előkészítése a vármegyén.** A vármegye őszi községülésének előkészítésén nagyban dolgoznak a megyeházán. A legfontosabb részt mindenestre a különböző alapok költségvetései fogják képezni. A nagyszabású számadásokkal szombaton fog foglalkozni a vármegye harmadik szakosztálya. A szokatlan korai időben tartandó szakosztályi ülésen kívül még egy ülést fog tartani ez a bizottság, amikor majd a rendes számadási ügyeket fogja előkészíteni. Szombaton kizárólag a költségvetésekkel foglalkoznak. Az ülés délelőtt 10 órakor lesz megtartva.

* **Házasság.** Tegnap vezette oltárhoz a *Szent László* menház házi kápolnájában ifj. *Tscherne* Ferencz fővárosi banktisztviselő, *Tscherne* Ferencz kereskedelmi tanácsos és nagykereskedő fia *Bartsch* Emmuskát a nagyváradai leányvilág egyik kedves, szép tagját. Az ifjú pár Siciliába utazott.

* **Az iparosok sérelme.** A *Szent László*-tér aszfaltozása miatt egyre több kellemetlensége akad a hatóságoknak. Tegnap a rendőrfőkapitány helyettesét *Jánossy* Gyulát keresték fel az iparosok *Cser* János vezetésével. Az iparosok amiatt tettek panaszt, hogy a Nagypiac-téren az ő helyüket a *Szent László*-térrel áthelyezett kothák elfoglalták. A rendszeresen áruló iparosokat emiatt érzékeny károsodás éri. Az iparosok orvoslást kértek a főkapitány helyettesétől. *Jánossy* Gyula abban állapodott meg az iparosokkal, hogy *Cser* Jánossal közösen fogják az iparosok helyeinek biztosítását megtárgyalni.

* **Az automobil utasok panasza.** A modern közlekedési eszköz az automobil egyre nagyobb és nagyobb teret hódít. Különösen nagy forgalmat bonyolít le az autó a vicinális vasutakkal bíró vidéken, ami a vicinális vasuti közlekedés türethetlenségét tekintve érthető is. Most hogy az új vámokat is életbe léptették az automobilokra, a gépek tulajdonosai egyre jobban zugolódnak. Különösen nagy a panasz a nagyváradai—margitai úton szedett vámok miatt. Ezen az úton egy automobil után annyit vámot szednek a különböző vámoknál, mint 40 szekér 120 ló után. Itt valószínűleg tévedésről van szó, ajánljuk az illetékes körök figyelmébe.

* **Letartóztatott fogtechnikus.** *Dienes* István detektív tegnap elfogott egy régóta körözött egyént, akit csalásért üldöz a szegedi rendőrség és többszörös lopásért a nagyvárad. Az illetőt *Katz* Miklósnak hívják. Pesten fogtechnikus volt s a nyomor egyik városból a másikba kergette. Itt Váradon 80 nap óta lézeng, míg végre tegnap belebukott a rendőrség hálójába. A rendőrség letartóztatta.

* **Trahoma Biharmegyében.** Dr. *Móricz* Ernő megyei főorvos tegnap készítette el a trahomás betegekről szóló kimutatást. A kimutatás szerint Biharmegye területén a folyó év második felében a múlt fél évhez képest növekedést mutat a trahoma. Az első fél évben 15 volt a betegek száma míg a második fél évben eddig a betegek száma 68. A betegek közül 26 gyógyult 4 eltávozott, így jelenleg 38 a betegek száma.

* **A nagyváradai tartalékosok a nagygyakorlaton.** A nagyváradai ezredek már régebben elhagyták tudvalevőleg a várost, hogy részt vegyenek az őszi nagy manőverben, a próbaháborúban. Most aztán a következő híreket kaptuk derék katonáink szerepléséről. A tartalékosok, melyet a hivatalos katonai nyelv 20 honvéddyalog-hadosztálynak nevez, tegnap találkozott az összes honvédcsapatokkal *Bellben*. Négy honvédezből áll ez a hadosztály. A tisztikar fényes is érkező estét rendezett a táborban vasárnap este. A póttartalékos legénységgel azonban sok a baj. Őt-hat ember mindennap kidőlt s tegnap a napiparancs arról intézkedett, hogy tíz embert kell visszaküldeni Nagyváradra. Ugyancsak napiparancsban adták az ezredek tudomására, hogy a kukorica földeket a lovasság és a tüzérség, a rizsföldeket minden fegyvernem kerülje. Az ezredek tegnap vonultak át Arad vármegyébe.

* **Nevelőnők figyelmébe.** Az «*Uránia*» Nevelőnővéddő Országos Egyesület, mely felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül a nevelőnők részére otthonok létesítését és szociális helyzetüknek javítását célozza, tisztelettel értesíti a társadalmat, hogy okleveles tanítóknak, nevelőnőknek, gyermekkertésznőknek, bonne-okat, társalkodóknak, magyar és idegen ajkúakat, valamint zene tanítókat közvetít az érdekelteknek. — Kéri az Egyesület a társadalom szíves támogatását és úgy az állásadókat, mint az állástkeresőket, hogy igényeiknek kielégítése céljából teljes bizalommal forduljanak az egyesület irodájához I. Győri ut 2/c. I. em. 1, telefon 165—84, amely az állástkeresők részére az elhelyezést díjtanul eszközi, és úgy az állásközvetítésre, mint az otthonra vonatkozólag minden felvilágosítással készséggel szolgál.

* **Vidéki tűzoltók tanfolyama.** Igen érdekes tanfolyam vette kezdetét a tűzvédelem központi lakotányján. Ugyanis most folyik az első szövetségi szaktanfolyam, amelyre a vidéken működő tűzoltó egyesületek parancsnokai, alparancsnokai s közemberei jelentkeznek, hogy a váradai tisztek szakszerű vezetése alatt bővítsék ismereteiket és szerezzék tapasztalatokat.

A tanfolyam 8 napos s előadó: *Lukács* Odón tanácsos, főparancsnok, továbbá *Grácer* Lajos, *Lusztig* János, *Jeremiás* János és *Madarassy* Gyula. Naponta 6 órát hallgatók a jelentkezők s szabadidejük alatt beosztják őket szolgálatra is. A vissza a legközelebbi vasárnap lesz, melyen valamennyien látogatási bizonyítványt kapnak. A résztvevők nevei: *Havrilla* János Nagybaród, *Szűcs* Károly Nagyvárad, *Szlám* Martin Derecke, *Várad* Sándor M.-telegd, *Káposi* Lajos Nagybjom, *Einfeld* Márkus Belényes, *Kovács* L. N. kereki, *Papp* M. Szavána, *Horváth* József és *Sternberg* Ede Nagyvárad.

* **Talált tárgyak.** Találtak egy drb női arany nyakláncot s egy darab arany kigyógyűrűt. Igazolt tulajdonosaik földszint 9. szamu szobában jelentkezzenek a tárgyak átvétele végett.

* **Tanuljunk világnyelveket.** A Rose-rendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta *Bémer* tér 1. szám alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, francia, angol stb nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandíj személyenként és óránként 1 korona 50 fillér Nappali és esti tanfolyamok.

* **Vadász urak figyelmébe.** A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe foér kerülni annak hejreállítása. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

* **Uj ipartelep.** Szántó Dezső nagyváradai műlakatos impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-úton a n. érd. közönség szíves figyelmébe ajánljuk mielőbb megtekintés végett. **Lásd a hirdetését is.**

* **Kossuth-utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba tüdő szoba és mellék helyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni Polgári Takarékpénztár részvénytársaság.

* **Kérek egy koronáért** finom Színházi vegyes cukorkát. Ugyan kérek hát elég lesz az. Ó igen, mondhatom, hogy Budapesten nem létezik az a rendszer, mint az itteni *Aszódy* Mihály cukorka és csokoládé specialista üzletében, hogy egy koronáért ilyen szép csomagot u és finom vegyített bonbonokat adjanak; ha színházba mentek, ajánlom. Fő üzlet a Kossuth-utcán, fióküzlet *Kert*- és *Szacsvai-utca* sarkon a «*Cukorka Király*». Rákóczi-uti cukorka üzlet az *Orsolya* zárdában előkészületben, közvetlen a különlegességi tőzsde mellett szeptember havában megnyílik. Telefon számok: fő-üzlet 635. «*Cukorka Király*» 10 16. Színházi cukorka üzlete 610.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Jogászok! Ügyvédjelöltek!
!! Egész nyáron át működik !!
Dr. Kállay jogi szemináriuma Budapest, IV. Káplony-é. 5. Telefon 125—38.
 Köztudomásúlag legiskeresebb előkészítés minden jogi vizsgára.

x **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Bánk Artur Rákóczi-úti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzok és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcso szabott árak!

Automobil garage és fémöntőde

Automobil gummik lerakata

Automobil javító műhely

Bér automobil

Automobil kellékek

Automobil gummi javító műhely

STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

TANÜGY.

Vizsgálatok és beiratások a főgimnáziumban.

A prem. főgimnáziumban az 1912—1913. iskola évet megelőző javító, pótló, kiegészítő vizsgálatokat és a beiratásokat következő sorrendben tartják meg.

Augusztus hó 30-án reggel 8 órakor kezdődik a magántanulók írásbeli vizsgálata, ugyanekkor kezdődnek az intézet hirdető tábláján megjelölt szakszabványok előtti az egy és két tantárgykból bukottak javító vizsgálatai.

Augusztus hó 31-én 8 órakor tesznek a magántanulók szóbeli vizsgálatokat és folytatódnak a javító vizsgálatok, amelyekkel egyidőre a felvételi, pótló és kiegészítő vizsgálatok ejtetnek meg.

Szeptember hó 2 és 3. napjain 9—12 óráig az igazgatónál való jelentkezés után az egyes osztályfőnökökkel való beiratkozások történnek meg az összes osztályokban.

Szeptember hó 4-én d. e. 9 órakor a premontriek templomában a Szentlélek segítségével hívásával ünnepélyes szentmise tartatik, melynek végeztével a tanév ünnepélyes megnyitására ez uton is tisztelettel hívja meg a szülőket és az érdeklődőket a főgimnázium igazgatósága.

Jelen hirdetéssel egyidőben tudatjuk, hogy a szeptember havi teljes, kiegészítő- és javító érettségi vizsgálatok írásbeli része szept. hó 5, 6. és 7-ik napján (7-én a latinnyelvből) szóbeli része pedig 9-én megy végbe, e vizsgálatokra a szóbeli vagy írásbeli jelentkezést legkésőbb szeptember hó 4-ig fogadja el a főgimnázium igazgatósága.

Nagyvárad, 1912. augusztus hó 28-án.

As igazgató.

Beiratások főreáliskolában. A helybeli állami főreáliskolában a beiratások szept. 1, 2, 3 napjain délelőtt 8—1 óráig lesznek. Azon tanulók, akik az I. osztályba akarnak be-

iratkozni, a következő okmányokat kötelesek felmutatni: születési bizonyítványt, a IV-ik elemi iskola elvégzéséről szóló bizonyítványt és himnildoltási bizonyítványt. A többi osztályba a tanulók a mult tanévi bizonyítvány alapján vétetnek fel. A beiratásnál fizetendő díjak összege 16 korona. Az I. osztályba iratkozó tanulók szülői vagy ezek helyettese kíséretében személyesen kötelesek megjelenni. A javító vizsgálatok augusztus 30-án reggel 8 órakor lesznek, a felvételi (különbözeti) pótlóvizsgálatok pedig augusztus 31-én reggel 8 órakor. A szeptemberi érettségi vizsgálat írásbeli része szeptember hó 3, 4, 5 napjain lesz, a szóbeli szept. 7-én. Az igazgatóság.

Beiratások a Szent Vince intézetben. A Szent Vince intézet elemi és polgári leányiskolájában szeptember 2-án kezdődnek meg a beiratások. A Veni Sancte szeptember 8-án lesz, az előadások szeptember 9-én veszik kezdetüket.

A polgáriiskola segédtanárainak fizetése. Nagyvárad városa tudvalevőleg kérelemmel járult a miniszterhez, hogy a polgáriiskolai segédtanárok fizetését megfelelően emelje fel. A miniszter a város kérelmére úgy intézkedett, hogy csak akkor emeli fel a fizetést, ha a város a lakbért 400 koronáról megfelelően fogja felelni. A városi tanács tegnap foglalkozott ezzel az ügyvel és úgy határozott, hogy a 400 korona lakbért évi 620 koronára fogja felelni. Így most már semmi akadály sincs a miniszter támogatásának.

SPORT.

Támadások a NAC ellen. Tegnapi számunkban bővebben foglalkoztunk az a sport háborúval, mely jelenleg folyik a nagyváradai sport klubok között. Tegnapi közleményünkre a *Nagyváradai Sport Egylet* vezetősége részéről felkértünk a következő közlésre: A NSE egyáltalán nem fordult a szövetséghez segítségért. Az NSE a városi tanácshoz fordult, hogy az Atletikai és Bihari vívó klub és az NSE között a szerződésben biztosított jogokat rendezze. Nem tett panaszt a NSE és nem kért segítyt az új egyesületekkel szemben, mert a 7—8 éves biztos alapokon nyugvó egyesület korántsem tart az alig két éves új egyesületek támadásaitól.

Igazságszolgáltatás.

§ Ujabb vizsgálat Kovács Gyula ügyében. Kovács Gyula ügyében ismét váratlan fordulat történt. Szlavek Ferenc vizsgálóbíró visszaérkezve szabadságáról, átvette az ügy iratait Mándy vizsgálóbírótól és egészen új intézkedéseket tett.

A királyi tábla tudvalevőleg jóváhagyta a vádtanácnak azt a végzését, hogy az iratokat azonnal terjesszék fel az igazságügyi orvosi tanácshoz. Az orvosszakértők véleménye szerint ugyanis Kovács Gyula beszámíthatatlan volt, mikor tettét elkövette és ha az igazságügyi orvosi tanács is helyben hagyá ezt a véleményt, akkor Kovácsot azonnal szabadláb a kel. helyezni.

Szlavek vizsgálóbíró azonban szabadságáról visszatérve, visszavette a vádtanáctól az iratokat és új vallomásokot vett fel. E vallomások — köztük rándórok vallomásai is —

terhelők Kovácsra, illetőleg Kovács beszámíthatóságát akarják bizonyítani. E vallomásokkal akarja Szlavek az iratokat az orvosi tanácshoz juttatni.

Mikor Kovács védője, dr. Gonda Henrik ügyvéd ezt megtudta, kérte Szlaveket, hogy a védelem tanuit is hallgassa meg, mert ha az ügy státusa már megváltoztatva kerül az igazságügyi orvosi tanács elé, akkor benne legyenek legalább a védelem tanuinak vallomásai is. A védelem igazolni akarja tanuival egyrészt azt, hogy Kovács néhány nappal a tett elkövetése előtt nem is gondolt a merényletre, mert olyan intézkedéseket tett, melyekből ez kitűnik, másrészt pedig olyan tanuival, kik közvetlenül a tett előtt érintkeztek Kovács Gyulával, igazolni akarja, hogy Kovács akkor teljesen zavaros és beszámíthatatlan állapotban volt.

Szlavek vizsgálóbíró a védő előterjesztéseit visszautasította azzal, hogy a védelem tanuinak kihallgatására majd az igazságügyi orvosi tanács döntése után kerül sor. A védő azonnal előterjesztéssel élt Szlavek intézkedése ellen és a vádtanács ma dönt az előterjesztés ügyében.

TÁVIRATOK.

Samassa érsek hagyótéka.

Eger, augusztus 28.

(Saját tud.) Az elhunyt érsek végrendeletét most bontották fel. A végrendeletben első sorban a káptalan tagjairól emlékezik meg a megboldogult. Ugyanis a káptalan minden tagjának 10—10 aranyat hagyott. A néhai Szmrecsányi Pál volt nagyváradai püspöknek egy gyémántokkal kirakott igen értékes keresztet, Párty Sándornak szintén egy értékes keresztet. Szmrecsányi Lajosról emlékezett meg legbőkezűbben az elhunyt. Utódjának ugyanis értékes ékszereket és képeket hagyományozott az elhunyt érsek.

Feloszlatott udvartartás.

Innsbruck, aug. 28.

Jenő királyi hercegnek itteni udvartartását 1-én föl fogják oszlatni. A királyi herceg most Hohenberzenben van és nem fog többé Innsbruckba visszatérni.

Összeégett aviatikus.

Leon, aug. 28.

(Saj. tud.) Megdöbbentően tragikus halállal végezte életét tegnap Chamberier hadnagy-pilóta. Doussyből Chalons felé röpült s utközben 600 méter magasból lezuhant. A gép még a levegőben tüzet fogott, a hadnagy a lángok közt lelte borzalmas halálát.

A féltékeny feleség.

Székesfehérvár, aug. 28.

(Saját tudósítónktól.) Az egyik közeli pusztán Német Imréné állandóan féltékenykedett férjére. Ma délelőtt heves jelenetek után az asszony revolvért rántott elő és férjére lött, majd maga ellen fordította a fegyvert. Mindketten a halállal vívódnak.

Tüntetés a fekete-sárga zászló miatt.

Arad, aug. 28.

(Saj. tud.) A 46-ik honvéd gyalogdandár ma érkezett meg ide és a dandár parancsnoka a szállására fekete-sárga zászlót tüzetett ki. Emiatt a lakosság nagy csoportokba verődve tüntetett. Végre is a polgármester erélyes közbelépésére a zászlót eltávolították.

Elpusztult kendergyár.

Pécs, aug. 28.

(Saját tudósítónktól.) Ma a város határában lévő Harkányi-féle kendergyárban tűz keletkezett. A tűz, bár idejében kezdtek meg az oltást, a gyárat teljesen elhamvasztotta.

Merénylet egy puskaporos torony ellen.

Krakó, aug. 28.

Vadovicében ma éjjel négy ember közelített a város közelében lévő puskaporraktárhoz. Miután az őr felszólítására nem állottak meg, az őr rájuk löött. A lövés zajára a katonai készenlétség elősietett, de a merénylőknek sikerült a sötétségben elmenekülniök.

Olasz-török háború.

Bayrut, aug. 28.

Hat olasz hadihajó Jaffánál föltartóztatta és átkutatta a Lercsz rémet Levante gőzöst. Erre az olasz hadihajók közül három tovább indult a többi három a város előtt borgényt verett.

Eredménytelen béketárgyalások.

Róma, aug. 28.

A svájci béketárgyalás hír szerint eredménytelenül végződött. A tárgyalás során a török kiküldöttek nem akarták Oszországnak Libiában való szuverénitását elismerni, az olaszok viszont a törökök kívánságát nem voltak hajlandók teljesíteni.

Halál az omnibusz kerekai alatt.

Nagybecskerek, aug. 28.

(Saj. tud.) A város omnibuszai elé fogott lovák ma egy automobilról megbokrosodtak és felborították az omnibuszt. Az utasok közül sokan megsebesültek. Egy nő kinek gyermeke a karján volt koponyacsonttörést szenvedett. A gyermek pedig meghalt.

REGÉNYCSARNOK.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA CSERES ANDOR. 31

A rossz nyelvű emberek azt állították, hogy gondolatában visszakerült a szulai csárdába, amikor a vendégek részére, apja, az öreg Glücksbaum Náthán parancsára széket kellett hoznia és azt kötényével törölte le, most is kereste a kötényt a csipkeruhája alatt, de mivel nem találta, a bársonyszéket leírta ruhája oszállyával porolta le. Azt is mondták, hogy a bájos Elza gyancsák pirult emiatt.

A gróf azonban azt tette, hogy hirtelen elkapta nagyságos asszony kezét és megcsókolta amiért Elza részéről hálás tekintet lőn a jutalma.

A főhadnagy azt már tudta, hogy a Horvát család pénzes család de hogy mennyire, erről még fogalma sem volt, de mivel a mamát ilyen kegyesnek látta, módot lelt, hogy azt is megtudja.

A család csakhamar összejött a huszár főhadnagy és gróf üdvözlésére, tehát oda került Malvin is, a Darwintheoria híve.

A már felszórrott, de mit den ízében az új tanokban érező leány, kit a tudósok, dokorok, bölcsészek tana át meg átvilágított, hogy nem kellett a megismeréséhez Röntgen készülék, a főhadnagy urat arany keretbe foglalt ezüst forgantyujú aranylánccon függő csipetű szemüvegben, mely a kebléhez volt erősítve, mérte végig.

A gróft ingerelte Malvin viselkedése.

A leány elégedetten eresztette le a csipetűt. Ehhez a szabad szerelem hirdetője pirulása szorgáltatott keretet.

— Hógom, Malvin! — mutatta be Füöp a darwinos nő, csak hogy a kínos jelenetnek véget vessen.

— Nagyság nagyon is sokat szokot korozni! — szólt mosolyogva a felingerült katonára.

— Ah, igen! — nyafogta Malvin, magára erőszakolván a temperamentumával ellentétes idegességet. — Az ember ott láthatja meg a szépen kifejtett idomokat.

A főhadnagy elfordult tőle s a mamához intézett nehány szót, amire a mama néma főhajtással válaszolt.

Es mindezt álla intézkü! szólt közbe Elza, — foglaljunk helyet gróf ur.

A társaság helyet foglalt aképen, hogy a főhadnagynak éppen a két leány lett a szomszédja, míg a mama szemben ült vele.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapestben

Határiddők zárata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.79
Októberi buza — — —	— — —	11.42
Októberi rozs — — —	— — —	9.87
Októberi zab — — —	— — —	9.73
Aug. tengeri — — —	— — —	9.11
Szept. tengeri — — —	— — —	9.01
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.50

Budapesti értéktőzsdé.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	860.—
Osztrák hitelrészvény	— — —	654.—
Salgótarjáni köszén	— — —	778.—
Jelzálogbank	— — —	462.25
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	558.50
Közuti vasut	— — —	765.50
Osztrák államvasut részvény	— — —	721.—
Városi vasut	— — —	412.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Autó (automobil) tulajdonosok szíves figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mülakatos mester

Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt

Telefon 11-37.

Telefon 11-37.

Meg van!! az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgeledni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, régi tűzhelyeket (sparhelt) át lehet olcsó pénzért alakítani. Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak ár- engedmény.

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban.

Meghívás esetén házhoz jövök.

Vidéki levelekre válaszolok.

Iparostanulók felvétele az Inasotthonba.

Az Országos Gyermekekvédő Liga nagyváradi Iparostanulók Otthona teljes ellátásra a felszabadulás folytán megüresedett 2 ingyenes (árva), 1 fizetéses (40 koronás) és 2 kedvezményes (20 és 10 koronás) helyre összesen 5 tanuló felvételére. Levélbeli megkeresésekre az intézet igazgatósága szívesen szolgál részletes felvilágosítással.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes
closetteket vizöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
viztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és disz-
bádogos munkát. Vil' any-
erő gépekkel berendezve.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vetek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

„Varázsfuvola.”
Bárki egy óra alatt meg-
tanulhat rajta játszani.
A „Varázsfuvola” rend-
kívül kellemes, 20 acél
trombitahanggal és 4
erős bőgővel van ellátva.
Diszes kivitelben, kotta-
füzettel, dalokkal, tokkal,
ajándékkal együtt csak
4 korona.

Csakis Vágner „Hang-
szer-Király” ország-
szerte elismert legol-
csóbb hangszeráruházá-
ban kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyors-
javító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyóráit
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő
berendezés.

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybelli és vidéki telefonszám 725.

NAGYVÁRADI Középiskolai Internátus TISZA KÁLMÁN-TÉR 7.

Felvesz bentlakó és bejáró
középiskolai, kereskedelmi
és polg. iskolai tanulókat.
Szünidőben magán- és pót-
vizsgálatokra szakosított
előkészítés.

PROSPECTUST KÜLD
az Igazgatóság.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrány-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

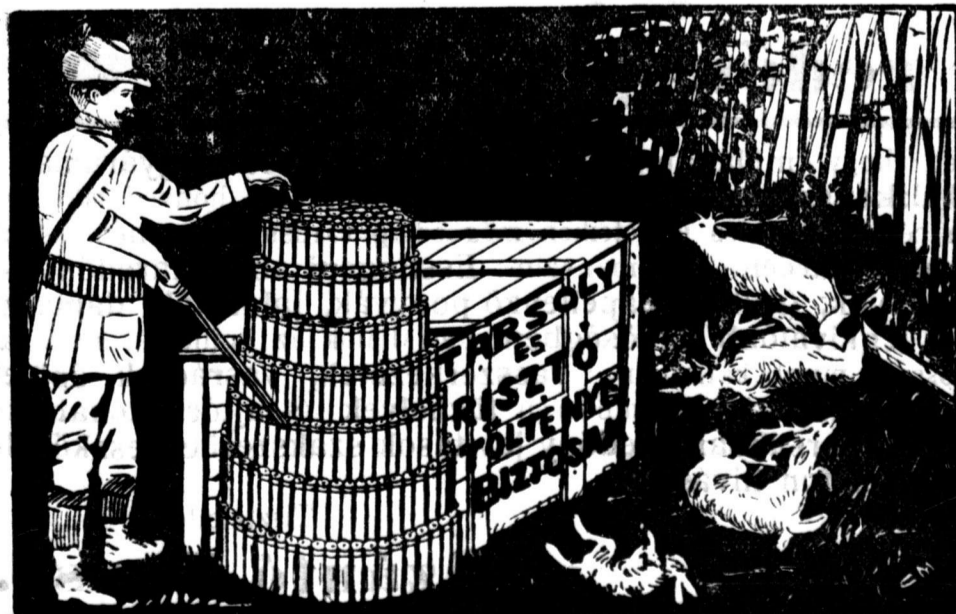
Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5°-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.
Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legegénysebb kam-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra.

M. kir. lőpor-áruda Vadászfegyverek Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rakóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

AZ üzlethelyiség nov. 1-ére kiadó.

A berendezés eladó.

Küzdjünk a drágaság ellen!

Vásároljunk a Teszler-féle posztó-kereskedésben, mert ott egy teljes öltönynek való valódi angol kelmét kapunk már 20 koronától kezdve. Ugyanott egy teljes finom hozzávaló 7 korona. Egyszer-smind gondoskodva van jó szabóról, melynek munkadíja öltönvönként 26 korona, tehát egy komplett öltöny kerül 53 koronába, amely a szabó üzletekben 100, legjobb esetben 90 koronáért kapható. Kérem a nagybecsült vevőközönseget, hogy ezen óriási megtakarítást ne mulassza el, ameddig a készlet tart.

Tisztelettel

Schmarcz Kálmán és Teszler Simon.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Használt, de teljesen jókarban levő
22 darab ökörszekér
egyenként is eladó.

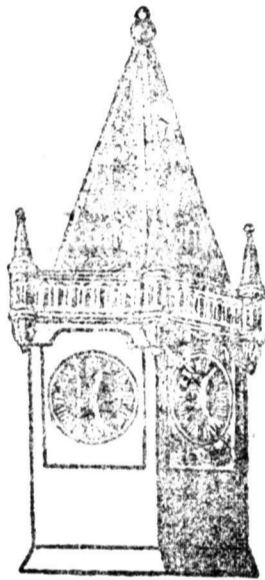
Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik
legrégibb és leg-
megbízhatóbb
toronyóra

készítő telepe.
Olcsó árak, több
évi jótállás.
**Villanyerő
berendezés.**

Kivánatra árjegyzéket
bérmentve küld.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi
Apolló épületből
Rákóczi-ut 16. sz.
alá helyezte át, amire
felhívjuk a n. é. közönse-
g becses figyelmét. Tan-
könyvek bekötése, olcsón
s gyorsan készíttetnek el.
Becsés pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC
üzletvezető.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész. Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

Vasszerkezeti gyár.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ első nagyvárad redőnygyára.

Értesilem a t. közönseget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utczáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlaka-tosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöl-
tetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.